

РОМАНТИЗАМ

Основне одлике ове епохе преузети из препоручених теорија књижевности.

ВУК СТЕФАНОВИЋ КАРАЦИЋ “Житије Хајдук-Вељка Петровића”

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. Шта чини живописним Вуково приповедање о Хајдук-Вељку?
2. Окарактеришите лик Хајдук-Вељка. Како се односио Вељко према својим момцима, како према Турцима, Совјету и Црном Ђорђији?
3. Шта је историјско, а шта књижевноуметничко у овој биографији?
4. Какве особине поседује Вук као књижевник?
5. Којом је варијантом штокавског дијалекта Вук писао?

“Предговор Српском рјечнику”

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. Које проблеме анализира Вук у својој студији о језику? Размотрите Вуков план излагања и поступак документовања.
2. Ко се пре Вука залагао за увођење народног језика у књижевност?
3. Како је стање у језику српских списатеља затекао Вук?
4. Који су узроци условили такву језичку ситуацију?
5. Која се то “три” језика употребљавају у књигама како их Вук класификује?
6. За који се језик залаже Вук?
7. С којим циљем је Вук написао прву српску граматику (“Писменицу сербскога језика, 1814) и “Српски рјечник” (са другом граматиком, 1818)?

“Љубомир у Јелисијуму”

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. На основу овог фрагмента из књижевне критике утврдите којим се књижевним проблемима бави Вук.
2. Да ли је М. Видаковић у свом роману узео за предмет истински народни живот и следио његова морална начела, како обећава у предговору?
3. Вук замера Видаковићу што његови јунаци немају моралну, али исто тако утврђује да немају ни естетску вредност. Зашто?
4. Ако ликови у Видаковићевом роману нису слични животу ни доследни пишчевој уметничкој замисли, може ли се говорити о њиховој уметничкој вредности?
5. Прочитајте закључак ове књижевне критике и просудите зашто је Вук тако оштар и беспштедан.

ПЕТАР ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ
„Горски вијенац“

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. Приступите проблемском тумачењу „Горског вијенца“.

А) Утисци и разумевање дела

Изнесите утиске које на вас оставља „Горски вијенац“. На какве тешкоће наиђете приликом читања и разумевања дела?

У каквом се положају налази млади владика Данило, световни и духовни владар Црне Горе, пред доношењем судбоносне одлуке о истрази потурица која треба да означи почетак ослободилачке борбе, али и страшни покољ међу завађеним племенима? Какве га мисли муче као владара и човека? Ко је уз њега, а ко против њега? Када ће прихватити борбу као историјску нужност?

Б) Облик „Горског вијенца“

У каквом облику Његош саопштава све ове догађаје, збивања и преживљавања везана за истрагу потурица у Црној Гори почетком 18. века: епском, драмском или лирском?

В) Структура „Горског вијенца“

У структури „Горског вијенца“ може се препознати више слојева на којима се остварује смисао дела: 1) друштвено-историјски, 2) национално-слободарски, 3) хуманистичко-филозофски. Анализирајте све слојеве и ликове у делу.

БРАНКО РАДИЧЕВИЋ
„Бачки растанак“

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. Шта је тема поеме „Бачки растанак“? На којим се мотивима она гради? Шта млади Бранко осећа опраштајући се од места свога ђаковања?
2. Размотрите сва стилска средства којима слика своју носталгичну љубав према граду свога детињства и раздраганост прохујалих дана своје младости.
3. Утврдите јесу ли стихови у складу са променљивошћу његових расположења?
4. Како сте доживели лик младога Бранка из ове његове лирске биографије?

„Кад милидија' умрети“

Прочитати дело.

Интерпретација:

1. Каква расположења изражава песма „Кад милидија' умрети“? Шта је њена тема? Којим је мотивом најављена смрт? У каквом се односу према овом мотиву налазе мотив живота и мотив стваралаштва?
2. Протумачите завршне стихове ове елигије.

3. Којим уметничким сликама песник открива трагику свога живота?
4. Како сте доживели драму младог песника кога многи критичари називају „пролећем наше књижевности“? Шта Бранка чини великим песником нашег раног романтизма?